

Nr 91

Av herr Nihlfors m. fl., *angående tillämpningen av 22 kap. 4 § strafflagen i samband med avbetalningsköp.*

Vid skilda tillfällen såväl i som utom riksdagen har diskuterats och även föreslagits olika vägar att avlasta polis- och åklagarmyndighet från arbetsuppgifter, som är av den natur att de anses hindra en koncentration på mera väsentliga uppgifter såsom utredning av svårare brott, spaningsverksamhet bl. a. i förebyggande syfte o. d.

I det följande skall något belysas den situation som uppstått genom att 22 kap. 4 § strafflagen ger möjlighet för en del affärsföretag av postordertyp och med omfattande avbetalning som specialitet att anmäla för polismyndighet till allmänt åtal de kunder som icke fullföljt sina avbetalningar och som kan misstänkas ha gjort sig skyldiga till s. k. olovligt förfogande. Ovannämnda paragraf har följande lydelse:

Där någon, i annat fall än förut i detta kapitel är sagt, med egendom, som han har i besittning men vartill ägande- eller säkerhetsrätt är förbehållen eller tillförsäkrad eller eljest tillkommer annan, vidtager åtgärd varigenom egendomen frånhändes den andre eller denne annorledes berövas sin rätt, dömes för olovligt förfogande till böter eller fängelse eller, där brottet är grovt, till straffarbete i högst två år.

Den snabba utveckling, som på sistone skett beträffande avbetalningshandeln och den lättvindighet varmed vissa affärsföretag godtar som avbetalningsköpare personer, vilka redan vid en mycket flyktig undersökning skulle ha bedömts såsom olämpliga att ingå kreditavtal med, har medfört avsevärt ökat arbete för vederbörande polis- och åklagarmyndighet.

Från polishåll har meddelats — bland annat i dagspressen — att en del företags försäljningssätt närmast inbjuder till försök till förskingring, enär företagen endast kräver en rekvisition å en kupong, som ingår i en tidningsannons jämte en mindre handpenning, varefter leverans sker, utan kundkontroll, av de inte sällan relativt värdefulla varorna. Annonsförsäljning är vanligt förekommande av klockor, kikare och kameror; varor som också är lätta att avyttra. Polisens spaningsarbete uppges ofta vara särskilt besvärligt därför att säljaren inte ens vet rätt namn och adress på den »försvunne kunden».

Det måste hållas för troligt att säljarnas uppenbara lättsinnighet till ej ringa del kan vara beroende på att de räknar med polisens medverkan för att spåra upp de kunder som försvinner utan att göra rätt för sig och som

därför kan tänkas ha gjort sig skyldiga till »olovligt förfogande». Det har uppgivits att ett företag under tio månader anmälde till polisen 58 fall av förskingring av avbetalningsvaror. Det torde aldrig ha varit lagstiftarens mening att paragraf 4 i 22 kap. strafflagen skulle användas för att göra polis och åklagare till inkasserare åt vissa avbetalningsfirmor.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen anhåller hos Kungl. Maj:t om utredning huru och på vad sätt en begränsning skall kunna ske av polis- och åklagarmyndighets åliggande jämlikt 22 kap. 4 § strafflagen, då köp som leder till olovligt förfogande avslutats på sådant sätt, att säljaren kan anses icke ha iakttagit rimlig försiktighet gentemot köparen.

Stockholm den 22 januari 1960

Folke Nihlfors

Ragnhild Sandström

Eric Nelander

Brita Elmén